

Not 14

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 3 maj 2023 följande beslut (mål nr 836-23).

Bakgrund

1. Regeringen beslutade den 10 november 2022 om tillfälligt återinförande av gränskontroll vid inre gräns. Beslutet gäller från och med den 12 november 2022 till och med den 11 maj 2023.

Yrkanden m.m.

2. *Sydsvenska Industri- och Handelskammaren, P.Q., T.S., och J.Ö.* ansöker om rättsprövning och yrkar att regeringens beslut ska upphävas. Sökandena gör gällande att beslutet kränker deras civila rättigheter enligt artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, EKMR.

Skälen för avgörandet

3. Enligt 1 och 3 §§ lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut får en enskild ansöka hos Högsta förvaltningsdomstolen om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i EKMR.

4. Av 6 kap. 5 § utlänningsförordningen (2006:97) framgår att regeringen får besluta att tillfälligt återinföra gränskontroller vid de inre gränserna.

5. Av Europadomstolens praxis följer att artikel 6.1 i EKMR är tillämplig under förutsättning att det föreligger en reell och seriös tvist, att tvisten gäller en rättighet som på rimliga grunder kan hävdas i nationell rätt och att denna rättighet, vid en på konventionen grundad tolkning, kan karaktäriseras som en civil rättighet.

6. Regeringens beslut innefattar inte en prövning av sökandenas civila rättigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i EKMR och beslutet kan således inte bli föremål för rättsprövning. Ansökan om rättsprövning ska därför avvisas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avvisar ansökan om rättsprövning.

I avgörandet deltog justitieråden *Jermsten, Knutsson, Bull, Jönsson* och *Haggren*. Föredragande var justitiesekreteraren Charlotta Alsterstad Lindfors.

Regeringen (Justitiedepartementet, 2022-11-10):

Enligt artikel 22 i kodex om Schengengränserna får en inre gräns passeras utan att någon gränskontroll äger rum. En medlemsstat får dock i enlighet med artikel 25 i kodexen återinföra gränskontroll vid inre gräns under en begränsad tid om det föreligger ett allvarligt hot mot den allmänna

ordningen eller den inre säkerheten. En sådan återinförd kontroll får bestå i högst sex månader.

Enligt 6 kap. 5 § första stycket utlänningsförordningen (2006:97) får regeringen besluta om att återinföra gränskontroll vid inre gräns.

Den ryska aggressionen mot Ukraina har skapat en situation med människor på flykt från kriget samt ett allvarligt säkerhetsläge i Europa. Sedan ordern om mobilisering i Ryssland har också ett stort antal ryska medborgare begett sig mot EU och Schengenområdet. I krigets spår följer även en förhöjd risk för smuggling av vapen samt människohandel utförd av kriminella nätverk. Parallellt med det ansträngda säkerhetsläget har en kraftigt ökad inströmning av migranter noterats längs den så kallade västra Balkanrutten. Österrike och Tjeckien har fattat beslut om återinförd gränskontroll vid inre gräns och uppgett att man har nått gränsen för sin mottagningskapacitet. Risken för sekundära förflyttningar inom Schengenområdet har därför ökat betänkligt.

Den sammantagna situationen gör att det föreligger ett väsentligt ökat behov av kontroll över vilka som försöker resa in i Sverige och i vilka syften. En återinförd gränskontroll vid den inre gränsen är den enda tillgängliga åtgärden för att kunna identifiera personer som kan utgöra ett säkerhetshot eller på annat sätt hota allmän ordning och inre säkerhet. En återinförd kontroll stärker även myndigheternas förmåga att på ett tidigt stadium upptäcka en ökad migrationsinströmning till följd av sekundära förflyttningar inom Schengenområdet som annars kan leda till orimliga belastningar för vitala samhällsfunktioner.

Mot ovanstående bakgrund är det regeringens uppfattning att det föreligger ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen och den inre säkerheten. Eftersom andra åtgärder bedöms vara otillräckliga för att avvärja detta hot ska därför gränskontroll i enlighet med artikel 25 i kodexen om Schengengränserna genomföras vid den inre gränsen fr.o.m. den 12 november 2022 t.o.m. den 11 maj 2023.

Lokaliseringen, utformningen och omfattningen av den återinförda gränskontrollen ska anpassas till vad som är nödvändigt för att bemöta det ovan nämnda hotet.

– Gränskontrollen vid den inre gränsen ska genomföras fr.o.m. den 12 november 2022 t.o.m. den 11 maj 2023. Lokaliseringen, omfattningen och utformningen av kontrollen ska anpassas till vad som är nödvändigt med hänsyn till allmän ordning och inre säkerhet.